

e,

ereség

iránt.

her.

f.
0
2 65
9 51
3
8
2 78
2 83
8 77

ég.

f.
70
27
40
71

08

s. k

sz-e
3.3

s. k

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám.
Hová a lap szellemi részét illet
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
Hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére ve-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP
Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12
Negyedévre ——— 6
Egy óra ——— 2
— Egyes szám ára 3 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908. XXXVII. évfolyam 11. szám. Szerda, január 15.

A Délvidék összeköttetése a Dunántullal.

— január 15.

Régi óhajta a Délvidéknek, hogy közvetlen összeköttetést nyerjen az ország nyugati részével a Dunántullal. Mindezeidig hosszú kerülő uton lehetett lebonyolítani a gazdasági és kereskedelmi forgalmat a délvidéki vármegyékben a Dunántullal és nevezetesen Fiumével. Egyenes összeköttetés híján, nagy kerülővel, tetemes költséggel s nagy idővesztéssel Budapesten át történik ezidő szerint e megyékből a személy- és áruszállítás Fiuméba. Az óriási, a Budapest—Belgrád között elterülő Dunaszakaszon eddig csak a Gombos—Dalja közötti vasuti komp közvetítette a forgalmat és ez is csak normális viszonyok között, mert a legkisebb jégzajlás elegendő volt arra, hogy a komp közlekedés bizonytalan időre fennakadjon.

Most végre ez a békítő közlekedés megoldást nyer s rövid idő múlva közvetlen érintkezésbe juthatunk az ország nyugati és délnyugati részével az új bajai Duna-híd révén, amelyet már ez idei tavasszal fölavatnak és átadnak a forgalomnak.

Illetékes helyről jelentik ugyanis, hogy az új Duna-híd munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy a hidat az 1908. év tavasza folyamán forgalomba helyezik. A hidat építő m. kir. államvasuti mérnöki ki- rendeltség jelentése szerint a hidépítési munkálatok a befejezés felé közelednek. A legnehezebb és műszakilag legértékesebb munka, a báttaszéki hidfő, valamint az összes pillérek, pneumatikus légnyomásos alapozása, már teljesen elkészült. Teljes erővel dolgoznak most a bajai hidfő pneumatikus alapozásán, melyet a napokban szintén befejeznek.

A Duna-hiddal kapcsolatosan a Baja

és Báttaszék közötti vasuti vonal építését is teljes erővel folytatják. A vonalat építő mérnökök hivatalos jelentése szerint a dunántuli oldalon a Duna-védgátig terjedő vonalrészben a munkálatok 75%-a elkészült, e ponttól pedig egészen a báttaszéki vasuti állomásig annyira vitték a földmunkálatokat, azaz a pályatest felépítését, hogy a vágányok lerakása még január folyamán kezdetét veheti. Ezzel egyidejűleg a Szekszárd és Báttaszék közötti vasuti vonalat elsőrendű pályává építik át, hogy e különben másodrangú vonalon a bajai Duna-híd felépítése után gyorsvonatok közlekedhessenek.

Az új vasuti hid fontosságát a következő adatok világítják meg:

A bajai Duna-híd felépítése után közvetlen gyorsvonatok fognak közlekedni Nagyvárad és Fiume között és pedig Békéscsaba, tehát az aradi vonal, Szeged, azaz a minket különösen érdeklő temesvári vonal, Szabadka, azaz a zimonyi vonal, Baja, Báttaszék, Zágráb állomások érintésével. E gyorsvonatok segítségével tehát még az erdélyrészi vármegyék lakói is egyetlen XVI. zónás jeggyel, azaz mindössze husz kor.-ért juthatnak Fiuméba, holott ma ezért az utért negyven koronát kell fizetniök, mert kizárólag Budapesten át utazhattak. A zónadijszabás szerint pedig Budapest olyan vasuti csomópont, ahol a vasuti jegyek érvénye az átmenő forgalomban megszakad.

A teheráru-szállításra még előnyösebb ez az új vasuti reláció. Egyes viszonylatokban 250—520 kilométerrel rövidebb utat futnak majd be a kivitelre kerülő teheráruk, mint eddig. E mellett az Adria-kötelekben olyan közvetlen díjtételek alkothatók, melyek a délvidéki megyék gabonájának export-paritását lehetővé teszik.

A bajai hid megnyitása és ezzel a baja—báttaszéki vasuti vonal kiépítése tehát széles perspektívát nyitja meg a Délvidék gazdasági és kereskedelmi fellendülésének, amelyből kivetheti részét nemcsak az egész Délvidék és Torontál-vármegye, de a vármegyének szegény és elhagyatott székhelye Nagybecskerek is.

Az új csanádi püspök.

Nagybecskerek, január 15.

Nulla dies sine linea. Csakugyan nem mulik el nap, hogy új kombináció ne merüljön fel a Desseffy Sándor elhunytával árván maradt csanádi püspöki széke körül. Az új püspök kinevezése rendszerint a káptalan leltározásának befejezése után szokott megtörténni, de noha a leltározás munkája hónapokat vesz igénybe, mégis — ugye lehet rövid néhány nap múlva megtudja a csanádi egyházmegye katolikus híveinek tábora, hogy kit ültet a király bizalma Szent Gellért ősi székébe.

Legutóbb különösen két jelöltet emlegettek komolyan: Németh József főszentelt püspököt, a csanádi egyházmegye apostoli kormányzóját és Lányi József címzetes püspököt, a győri egyházmegye kanonokját, aki Ferenc Ferdinánd trónörökös különös pártfogásának örvend.

A két jelölt mellé most a leghatározottabb komolysággal egy harmadik név került: Csernoch János kanonoké, az ismert néppárti képviselő, akit mindjárt Desseffy Sándor halála után emlegettek csanádi püspökjelöltül s akinek a csanádi püspökké való kinevezését ma politika körökben nagy határozottsággal tárgyalták.

A „Pester Lloyd”, amely egyházi ügyekben jól szokott informálva lenni, a következőket jelenti:

A képviselőház folyosóján nagy határozottsággal az a hír terjedt el, hogy Csernoch János kanonok, a néppárt tagjának csanádi püspökké

A „TORONTÁL” tárcája.

A lélek.

Szemelvény dr. Klein Mór „Héber költők” c. művéből.
Véges ésen messze túljár,
Hogy pattant ki égi sugár
Az örök fény forrásából,
Mint kitör viz a sziklából,
Hűsítő ital a kutból!
Amit léleknek neveznek,
Tükre isten fenségének,
Bölcsességgel felruházva
Terepítője nevéét áldja
Benne lobog az éz lángja,
Eszményekből áll világa.
Hivatása test őrzése,
Mégóvása — fejlesztése.
Tűz a lélek embertestben
Életét csak ő tartja fenn,
A lélek tűzében él a test
Semmiel csak általa lett,
Mint egykoron az égi tűzben
Jelent meg Isten sinai hegyen.

Tisztulás.

Ki ér fel a bölcsességig,
Az ismeret magaslatáig,

Mint ruházta fel tudással,
Mélyre ható belátással,
A teremő ember lelkét,
Reá nyomva a bélyegét,
Hogy nem fog rajta mulandóság,
Enyészet és testi kórság,
Fennmarad mint eredete
Változatlan az élete.
Nem fér hozzá halál árnya
Sem a végnék holló szárnya,
De jaj neki, ha bűnbe esett
Disze, éke odaveszett,
Száz halálnál keservebb lesz
Büntetése — véget nem vesz,
Mig nem igaz tisztulással,
Becstületes megbánással,
Engesztelti teremőjét,
Visszanyeri tívűösségét.
De ha tovább bűnben fetreng,
Szenvedések árja terjeng,
Körülfötte — s elhagyatva
Éltét unja, megsiratja.
Szenethez addig ő nem nyulhat
S a szentélybe be nem juthat,
A mig büntől meg nem tisztult,
Nyomat veszté a sötét mult.

A vármegyéből.

— Levél a szerkesztőhöz. —
Írta: Sz. Szilgethy Vilmos.

Novellás könyvet adok ki, szeretnék róla egyet-mást elmondani Önnek, akit „megrontóm” gyanánt tisztellek, — hogy áldja meg érte az Isten.

Tizenöt esztendeje lesz a nyáron, hogy az első tárcám megjelent a „Torontál”-ban, hazai viszonyokhoz képest ilyenkor jubilálni szokás a tízoltó-egyesületek módjára, mig én ugy próbálok eleget tenni a modern kor követelményeinek, hogy megjelentetsem az első prózai kötöttemet.

Mert most már csak a prózánál tartunk, Helikon ideje lejárt, a csörgős sapka a sutba került. Vissza is csak titkon, loppal jó álomtalan éjszakákon, amikor pótolni igyekszik az álmot. (Mert hasztalan hasonlítják a versírást a báránymilóhoz, amin át kell egyszer esni, kitör az később is az emberen.)

Ott hagytam el, hogy tizenöt esztendő lesz az első tárcám s tizenharmadik évét fejezem be ujságitárkodásomnak. (Lássá, nem hiába babonás szám a tizenhármast!) Azt is mondhatnám, hogy az iskola padjából léptem a legerősebb nagyhatalom szolgálatába, de ez nem volna egészen igaz, mert én csak a játékaimat hagytam abba.

„Rózsaszálloda”

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy a „Rózsaszálloda”, annak éttermével és kávéházával együtt folyó hó 15-én átveszem. Ezen a téren szerzett eddigi bő tapasztalataim és kiterjedt szakismereteim folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemű közönségnek ugy a szállodai kényelem, mint éttermem konyhája és a modern kor igényeinek megfelelően berendezett kávéházzal, italok, kiszolgálás és szórakozás tekintetében a lehető legjobbat és legtökéletesebbet nyújthatom s így tisztelettel kérem, hogy a nagyérdemű közönség üzlettemmel szemben mindenkor jóindulattal legyen és engem vállalkozásomban hathatósan támogasson. Amidőn értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy éttermemben havi abonnenseket elfogadok, vagyok kiváló tisztelettel
NEUMANN FERENC.

való kinevezése már a legközelebbi napokban megtörténik. Csernoch János hosszabb ideig tanácskozott Zichy Aladár gróffal, a király személye körüli miniszterrel. Tudjuk azt is, hogy Csernoch Jánosnak már többen gratuláltak a folyosón csanádi püspökké való kinevezéséhez. Csernoch szabadkozott és azt mondta az üdvözlésekre, hogy a dolgról nem tud semmit, de ez a szabadkozás csupán a szerénység jele.

Csernoch János néppárti képviselő 1852. június 18-án született Szatmárcsán. Gimnáziumi tanulmányai befejezése után Bécsbe küldetett a hittudományok hallgatására, ahol teológiai doktor lett. 1874. november 18-án pappá szenteltették a Radossócon, később Budán, majd Budapest Terézvárosban volt segédlelkész. Innen 1879-ben teológiai tanárnak hivatott meg az esztergomi papnevelőintézetbe. Rövid ideig tartó tanárkodás után 1880-ban szertartó, 1891-ben főszentszéki jegyző, majd hercegprímási titkár és irodaigazgató lett Esztergomban; 1887-ben ő felsége udvari káplánnak nevezte ki, később tiszteletbeli pápai kamarás, 1888-ban kanorok lett, 1890-ban schavnik apátta, legutóbb pedig főszékelyházi esperessé nevezetett ki. Számos cikket, értekezést, könyvbírálatot, szentbeszédet, stb. írt különböző lapokba és folyóiratokba. Művei közül említendő: „A halottégetés”, „Nemzeti zsinat”, „A zárdai élet cöljai”. Azonkívül kiadta Simor János hercegprímás szentbeszédeit. A népiszkolai könyvtárakat intéző bizottság tagja. A szakolcai kerületet az 1901-iki általános választások óta képviseli néppárti programmal. A közoktatásügyi bizottság tagja.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 10 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő este 7-től 8-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

Február 1. Kulturstély.
Február 10. Közig. biz. ülés.

Torontái hölgyek az udvarnál. A tegnapi udvari táncestélyen két torontái hölgyet mutatnak be Mária Annuciát királyi hercegasszony-nak, aki, mint ismeretes, a királyt képviselte, és pedig Jekelfalussy Zoltáné szül. Balás Irmát és Gerliczy Erzsébet bárónőt.

S mikor mint a VI. osztálynak közreműködését keltő tanulója, akire görbe szemekkel tekintett feljuthetetlen Balázs József direktorom minden titokzatos csínytevés idején, szerkesztő ur megvart délután az iskolánál, sőt azzal a horribilis feladattal bízott meg, hogy estére én írjak a színházról, — az előzetesen markomba csusztatott egy forintnyi honoráriummal gazdagabbnak éreztem magam minden városi írónak választó virilitásánál.

Nagyon sokáig lekötött az ujságírás, főlemészette minden erőmet, megába szivta a képességeimet, az irodalmi munkálkodásra kevés idő maradt. Ha szabad így beszélnem, írófélnék csak negyedik esztendeje érzem magam, a sok téma azóta tölül föl a fantáziámban.

S még hozzá, hogy jönnek!

Amint egyre jobban távolodom attól a régi időtől, amelyet a páratlan kedvességű megyeszékhelyen töltöttem, egyre jobban elfog a fiatal-ság utáni vágy.

A legmondatlanabb esztendőim sirja van ott magásva, a bohókás gyermekévek bűbája ragad magával vissza a zeg-zugos utcákba s szeretnék még egyszer kis diák lenni, aki olvaszt a cipője sarkát, míg hazakerkezik Elemérről bogarászó utjából, de a tánciskola mennyei élvezeteiről mégsem mond le.

Képzlethben azért kis diák vagyok sokszor és odaszállók pihenni. És látom még a régi vármegyeházat és meg tudom siratni azt a törekvést, amely pazar, új és diszes palotát hozott a helyébe, mikor az a régi olyan szép volt a maga nepomuki szentjével együtt s mikor ott gyűjtöttem a levélbélyegeket Lestjanszky főispáni titkár papirkosarában s ott kergetőzött velem a kapu alatt Germán, a daliás pandurőrmester!

Abban az épületben csapott meg mint nyolc éves gyermeket először, egy pillanatra, a gazdagság szele. Boldog emlékeztető Kollarics főpénztá-

— **Ülések a városban.** A városi tanács ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán elnöklésével tanács- és iparülést tartott, melyeken a rendes folyó ügyeket intézték el.

— **A titeli vasut és a Lloyd.** A nagybecsereki Lloyd-társaság tegnap délután Oldal Antal elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a titeli vasut kérdésével. Az ügy beható tanulmányozására egy albizottságot küldtek ki, mely a legrövidebb idő alatt tájékoztatni fogja az egyesületet arról, hogy a tervbe vett vasut kiépítése mily előnyökkel jár a városra nézve.

— **Ünnepelt iskolaigazgató.** Mint Pancsováról jelentik, ott a napokban lélekemelő szép ünnepély folyt le a város háza nagytermében. Bajnai Zákó Milán főispán a kitüntetett ünnepelt Martin Imre felső keresk. iskolai igazgató mellére feltűzte a Ferenc József-rend lovagkeresztjét. Az ünnepélyt a Himnusz eléneklése vezette be, melyet a nagy dísztermet zsúfolásig megtöltő közönség a felső kereskedelmi iskola ifjúságával együtt énekelte. Erre azután Zákó főispán a magyar hazafias érzés tüzétől lángoló talpraesett beszédben az ünnepelt érdemeit méltatva, feltűzte az ünnepelt mellére a rendjelet. A rendjel átadása után Schack Béla dr. kir. főigazgató eseceltte azokat az érdemeket, amelyeket az ünnepelt a kereskedelmi szakoktatás terén szerzett. A közvetlen, a szív mélyéből fakadó üdvözlés, amelyet Knyaszkó Lajos nagybecsereki felső keresk. iskolai igazgató az ünnepelthez intézett, valamint Solymási Géza intézeti növendéknek üdvözlő beszéde nagy hatást értek el. A felső kereskedelmi iskola ifjúsági önképzőkörének ez alkalommal produkált művészi szavaltai Fetés István tanár bacületes és kitarító munkáját a végül az előadott énekdaraboknak művészi szintjára Rándl Ferenc, a zenedaraboké Hoffmann karmesterek fáradozását és ügybuzgalmát dicsérik. Az ünnepélyt 150 terített bankett követte.

— **A törökbecsei kultur-estély.** A törökbecsei kultur-estélyre, mint Törökbecséről jelentik, már minden előkészület megtörtént, az előjelekből ítélve az estély fényes sikerűnek ígérkezik. Az estélyt a Royal-szálloda összes helyiségeiben tartják s este 8 órakor kezdődik. Az estélyen, mint már jeleztük, részt vesz a kultur-egyesület elnöksége, valamint a nagybecsereki társaság részéről is sokan átránduinak Törökbecsére. A nagybecsereki vendégek a déli 1 órakor induló motorossal mennek Becsére.

— **Makó — püspöki székhely.** Említettük, hogy Makón akciót indítottak, hogy a püspöki székhely, mely eredetileg ott volt, ismét Makóra helyeztessék vissza. Ezzel az ügyvel legutóbbi közgyűlésén foglalkozott Makó város s minden felszólalás nélkül egyhangulag elfogadta az alandó választmány javaslatát s kimondta, hogy felir a kormányhoz és a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Juth Gyulát, a város országgyűlési képviselőjét, a képviselőház elnökét,

ros juttatott hozzá, kétezár darab ezres bankót mutatva:

— Fogd csak meg, kis fiam, hátha sose lesz többé annyi pénz a kezében!

Micsoda próféta volt a jó öreg!

Ha néha — fájdalom, csak nagy ritkán — „haza” mehetek, az impresszióimat erősítem és csodálkozom az elvakult népeken, akiknek nem tetszik Torontál és főleg Nagybecserek. Hiszen annyi érdekessége nincs más vármegyének, ennyire nem megyeszékhely semmi egyéb megyeszékhely!

A „haza” lap kerüli még most is elsőnek a kezembe, mert hát emberek, ébredjétek, nem érzitek át, mennyi érdekesség van abban, hogy ki született, ki halt meg, mennyire telik a temető, az én melabus pillanataimnak kiengesztelő helye!

Ha a vásártérről olvasok, az erdő jut az eszembe. Az a gyönyörű darab hely, amelyből talán semmi sem marad meg egyszer. Oh, hogyan szeretnék néha odaszállni és megvédelmezni, hogy ne irtsátok a vadbozótos részét, itt hallottam én legelőször imádkozni a természetet, itt fakadt szívemből a dal — gyámoltalanul ugyan, de őszintén — s itt értettem meg, hogy vannak más hangok is, mint emberi hangok. A lélek megnyilatkozásai, vakmerő álmai.

Talán más nem látja ezt így, — megengedem, hogy bizonyos távoltság kell hozzá, egy kis idő, hogy sok minden leszűrődjön, egy kis kedélybeli naivság, hogy szépnék tartuk azt, ami mások előtt unottan megszokottá alakul. De hát bennem megvan a távoltság, bizonyos fokig naiv is maradtam s tudok még hinni a tündérmesékben, ha nem is válnak valóra.

Amikor Torontálból (nem is Torontálról) irni kezdek, semmi sem néhez, vigan szalad a tollam és együtt nevetek, busulok az alakjaimmal. A végén feldűlök, mert egy csunya embert megszépittem, valamelyik kedvencemet meg-

Návay Lajos dr. alelnököt és Nagy Sándor dr. országgyűlési képviselőt támogatásra, Csanád vármegye törvényhatóságát pedig csatlakozásra kéri fel.

— **Tűzoltó-bál Nagykomlóson.** A „Nagykomlósi Önkéntes Polg. Tűzoltóegylet” folyó évi január hó 18. napján a „Magyar Királynak” címzett szálloda helyiségeiben tűzoltó bált rendez. Beépődij személyenként 1 kor. Kezdeté este 8 órakor. Felülvezetéseket közönnel fogadnak.

— **Tanárok gyűlése.** Polgáriiskolai Tanár-Egyesület igazgatótanácsa Budapestén Vaszkó György elnöklésével ülést tartott, amelyen a polgári iskola reformjára vonatkozó novellaris törvényjavaslattal foglalkozott. Az előadó Kovács János dr. volt, akinek alapos munkálatait Beöthy Vladimir és Szenees Adolf nagybecsereki tanár felszólalása után egyhangulag elfogadták s Denszky Lukács indítványára elhatározták, hogy memorandum alakjában küldöttétségig nyújtják át Apponyi Albert grófnak. A fizetésrendezés ügye is nagyobb vitát keltett. Kolb Lajos előadó átdolgozta a Földes Vilmos-féle javaslatot, amelyben a középiskolai tanárok kongresszusán elfogadott fizetési javaslatához mért és átjavított aránylatait előzőleg Kovács János dr. átvizsgálta. E szerint az ülés a középiskolai tanárok fizetési javaslatához viszonyítva a polgári iskolai tanárok fizetésének olynemű végrehajtását kérelmezi, hogy a két fizetés aránya 11:13 legyen. Vagyis, ha a Széll-féle javaslat értelmében rendeztetnék a polgári iskolai tanárok fizetése, ugy a kezdőfizetés 2200 korona, öt 600—600 koronás ötödéves pótlékkal a huszonötödik év után 5200 koronáig emelkedjék. A címzetes igazgatók 600 koronás, az igazgatók 800—1200 koronás nyugdíjba beszámítandó pótlékot kapjanak. Ha pedig a tanárság a rangsorban maradna, ugyanazon arány megtartásával és az eddig élvezett évődődös korpótlékok megszüntetésével, a tanárok 5%-a helyi előléptetéssel igazgatóknak és a status 95%-ból 20% a X, 30% a IX., 30% a VIII. és 15% a VII., a rendes igazgatók 60% a VII. és 40% a VI. fizetési osztályba osztassék be. Az igazgatótanács az előadó javaslatát Reöthy Vladimir indítványára a következő pótlás bevételeivel fogadja el: „A középiskolai és polgári iskolai tanárképzés időtartamából levont 11:13 arányszám igazsága és méltányossága csak abban az esetben állhat meg, ha a polgári iskolai tanári kinevezésbe újabbban gyakorlatba vett megbizotti (helyettesi) év — mint az 1868. évi XXXVIII. törvénycikkkel a polgári iskolai tanárok fizetését megállapító törvényben ismeretlen és méltánytalan — a jövőben végleg mellőzve lesz, mert ennek további fentartása a középiskolai tanárok kinevezési és fizetési rendjéhez nem 11:13, hanem 11:12 arányszámot ad s ez alap előbbi légszerényebb számításunkat egész terjedelmében megdőnti a polgári iskolai tanárság legnagyobb sérelmére.” Kerékyártó Elek dr. indítványára az igazgatótanács elhatározta, hogy a körök elnökeit felszólítja polgári könyvtárak létesítésére. Szenees Adolf a küszöbön levő leányiskolai tanterv-reformra hívta fel az igazgatótanács figyelmét. Kolb Lajos előterjesztésére az igazgatótanács tárgyalta Posak

dicsérhettem, vagy szépséges szép asszonyokkal, megye-csillagokkal foglalkoztam és megállítottam fölöttük az időjárást, hogy örökkön örökké olyan fiatalok, bűbajosak maradjanak, amilyenek régi, gyermeki szememben voltak. Hiába lesznek egyszer nagymamák, nekem ők már ilyenek.

Senkit a világon nem lehet úgy megírni, amint van, — biz összegyurtam én és néha két alakot egyggyé s haravittem új figurákat otthoni levegőbe, mert jobban illenek oda. A levegő az, ami minden alkalommal megcsapott, kísért és nem hagyott el; nekem ez a föld az igazi szőlőskert, ahol vigan szüretelhetek. A megjelent dolgaimból telnek ugyan három torontái könyvre való is, de hát boldog leszek, ha visszhangot keltek ezzel az egygyel, a legelsővel is.

Van a többek között egy pár emlékem, azoknak szeretnék vele áldozni. Elemi iskolai tanítóm sokat emlegette 20—25 év előtt (egész emberöltő!):

— Teged minden nap meg kell verni, különben nem haladsz!

Jelentem alásan, hogy végigkorbácsolt párszor az életem, de apróbb sítterekkel vissza is ütöttem.

Középkorok koromban, később is, száz guay sebezett, nyilván azért, hogy nem törtetek valamely biztos egzisztencia után, hanem a fellegek között mászkálok.

Jelentem itt is minden jó és rossz emberemnek, hogy a nyugdíjas álláshoz elérkeztem, de azért még kirándulok a fellegek közé. Sőt, csak most mászkálok arra istengigazában.

Akinek kedve van hozzá és tudja a járást, jöjjön velem. Legyen szerencsém!

Ezekért alkalmaztam éppen önmagammal szemben a legszigorúbb kritikai mértéket. Szívekhez igyekeztem szólni — szívből; legnagyobb boldogságom az lesz, ha el is olvassák a könyvemet.

Sándor dr.
Csarnád-
lakozására

Nagy-
folyó évi
hoz" cím-
rendez.
ete este 8
dnak.

lai Tanár-
V a s z k ó
en a pol-
lár is tör-
K o v á c s
B e ö t h y
reki tanár
Denszky
y memo-
ujtják át
zés ügye
adó át-
t, amely-
án elfoga-
lt arány-
gálta. E
ési javas-
ások fi-
s, hogy a
s, ha a
ék a pol-
dőlés
ötödéves
koronáig
koronás,
llyba he-
a tanár-
rány ha-
korpót-
a helyi
95%-ból
15% a
40% a
igazgató-
Vladimir
lével fo-
lai tanár-
rányszám
az asat-
anári ki-
negbizotti
XXXVIII.
fizetését
méltány-
sz, mert
tanárok
: 13, ha-
öbbit leg-
elmében
nagyobb
nyára az
elnökeit
Szene s
reformra
b Lajos
a Poszek

nyokkal,
litottam
é olyan
ek régi,
ek egy-

megírni,
éha két
otthoni
vegő az,
isért és
zi szől-
egjelent
könyvre
zhangot

mlakem,
iskolai
t (egész

rni, kü-
lt pár-
sza is

száz
rtetek
ellegék

berem-
em, de
t, csak

járast,
ammal
t. Szi-
gyobb
ak a

János indítványát, hogy az államosított községi iskolai tanárok méltányos kívánása ne a régi állami szolgálatban álló tanárság rovására teljesíthessék.

A városi korcsolyapályáról. A fagy beálltával a városi korcsolyapálya sik jégén már napok óta vigan folyik a korcsolyázás. Eddig csak délutánokként lehetett látogatni a pályát, de máttól kezdve 5 órán tul, vagyis az esti órákban is lehet folytatni ezt a szép és kellemes testedző sportot, amennyiben ezentul 5-től 7-ig az egész pályá villanyos ivlámpák pazar fényében fog pályogni.

Mennyi húst fogyasztott Nagybecskerek az elmúlt évben. Füle p György, városi m kir. állatorvos most csinálta meg városunk állategészségügyi jelentését, amelyben érdekes adatok foglaltnak a város hús fogyasztásáról. A jelentés szerint a város területén az 1907-ik év folyamán rendszer, illetve szabályszerű levágás mellett közfogyasztás céljából 46 drb bika, 660 drb ökör, 840 drb tehén, kényszervágás mellett 9 drb tehén s így összesen 1555 drb szarvasmarha vágatott le, míg az 1906. év folyamán 2043 drb szarvasmarha s így 1907. évben 488 drbkal kevesebb vágatott, mint 1906. évben. Ha ezen 488 drb marhát egyre-másra 180 kilogrammjával számítjuk, ugy az eredmény az, hogy 8740 kgr. marhahússal kevesebb fogyott el 1907. évben, mint az 1906. évben. Ez az eset valószínűleg a hús megdrágultságára vezethető vissza, vagy annak tudható be, hogy átlag véve évről-évre feltűnően csökken a szarvasmarhák létszáma. Levágatott továbbá rendszer vágás mellett 1549 drb. borju, míg az 1906. évben 1169 drb., tehát 280 drbkal több vágatott le 1907. évben, ami valószínűleg a szegénységnek és az általános pénzücsükségnek tulajdonítható. Továbbá szabályszerű vágás mellett levágatott 625 drb. öreg juh, míg az 1906. évben 1445 drb. s így az 1907. évben 820 drbkal kevesebb vágatott, mint az 1907. évben. Ez kétségtelenül csak annak tudható be, hogy a juhállomány is ma már nagyon lesped, amit a legelők hiánya eredményezett. Barány levágatott 2408 drb., az 1906. évben pedig 2066 drb., tehát 1907-ben 342 drbkal több vágatott le mint az előző évben. Sertést 2014 drb-t szurtak le, míg az 1906. évben csak 1829 drb. került kés alá. A különbség tehát az 1907. év javára 185 drb.

Ipari könyvvezetési tanfolyam mesterek és segédek számára. Mint már jelezve volt, a kir. technologia iparmuzeum, ép ugy mint más nagyobb városban, Nagybecskereken is könyvvezetési tanfolyamot nyit az iparosmesterek és segédek számára, hogy ezen tanfolyamon a kisiparosok a legszükségesebb könyvvezetési ismereteket megszerezhessék. A tanfolyam folyó hó 17-én nyílik meg és tart március hó végéig, hetenkint négy esti órában és pedig kedden és pénteken 7-től 9-ig a központi állami népiskola földszinti helyiségében, hol még mindig jelentkezni lehet.

Jön a nagy hideg. Akik nem szereztek be elegendő fát és szenet, azokat Meteor már most figyelmezteti, hogy az enyhe időjárásnak (mi ugyan a mostanit is elég hidegnek tartjuk) még ezen a héten vége szakad. Meteor szerint ugyanis január 18-ika körül következnek be az ideit tél leghidegebb napjai s egész a hó végéig télies időre van kilátásunk hősséssel. Január 29-ike táján szeles, sőt viharos változatok várhatók.

Tánciskola megnyitás. Keszler Lajos, a városunkban már közismert és jó hírnevű táncmester folyó hó 17-én kezdi meg tánc-tanfolyamát a Lloyd nagytermében. Es pedig a tanulóifjúság részére 6 órától 8 óráig, a boszont tanuló felnötteknek pedig 8 órától 9 óráig.

Színház, irodalom.

Kormos Ilonka sikerei. Kormos Ilonka, a székesfehérvári színház primadonnája, ki két évadon át a nagybecskereki színháznál működött, Beöthy László igazgató meghívására legközelebb két estét át fog vendégszerepelni a Király-Színházban. Az első fellépte a Vig özvegy című szerepében, a második fellépte a Varázs keringő Franci szerepében lesz. A vendégszereplés szerződéses célból történik.

Előfizetési főhívás. (Sz. Szigethy Vilmos, a Torontálból Szegedre került jeles fiatal író, Szeged város levéltárosa, legközelebb novella könyvet ad ki, amelyre a következő előfizetési főhívást bocsátotta ki:

"A vármegyém ből" címen novella kötetet készülni kiadni, többnyire vig történetek-

kel. Vármegyében nőtem föl és még találkozom azzal az élettel, amely egyre jobban tűnedezik, míg végre nem marad meg belőle semmi. Igyekeztem legalább valamit megtenni a vén sasnak krónikáiból, hangulatából, ugy sem fogja tapasztalásból tudni a jövő generáció, milyen volt az valamikor. Szerény munkám ugyan csak csekély részben járul hozzá emlékének megörökítéséhez, de azért azt hiszem, földézi a régi hangulatot s szerez néhány kellemes negyedórát. A kötet az Új Idők-ben, Magyar Lányok-ban, Pesti Hirlap-ban, Budapest-ben, Magyarországbán, Az Ország-ban, Egyetértés-ben és egyebütt megjelent elbeszéléseim, krónikáim, rajzaim javát tartalmazza. Terjedelme legalább 15 iv lesz. (240 lap), előfizetési ára 3 korona. Tartalma a következő: A savanyuvizes borocska. — Práznovszky Kára bokája. — A nagyasszony gyógyulása. — A brogyáni Galeottó. — A gyamoltalan Nikoláról. — Az alispán vacsorái. — A fecske. — A kutyamosó. — A közigazgatás grófja. — A gagyi műt. — Kétfelki Noszlopy. — Megsántult az ostorhegyes. — Itélet a határon. — A hamis bankó. — A kályha mázolás nehézségei. — Egyszerűsítés. — Tavasz. — Egy főlebbezés viszontagsági. — Az arckép divatjai. — Utazás egy betegség körül. — Bobala János nemzetiségi bajai. — A rejtélyes özvegy. — Karrier az előszobában. — Vándorló földék. — A konty. — A tulipános láda vándorlása. (Esetleg több is) A könyv kora tavasszal a Légrády Testvérek díszes kiállításában Budapestben jelenik meg. Az iver akkor küldendő (akár bérmentetlenül) vissza a nevére, amikor a gyűjtést befejeztnek méltóztatik tekinteni, legkésőbb azonban február 15-ig. Gyűjtőknek készséggel szolgálók tisztelet-példánnyal. Szeged 1908. január hó. Tisztelettel Sz. Szigethy Vilmos, Szeged város törvényhatóságának levéltárosa.

A könyvet melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőháznak ma interpellációs ülése volt, amelyen egyes interpellálók alkalmat adtak a miniszterelnöknek, hogy a házzsabályrevízió és az adóreform ügyében nyilatkozzon.

Az ülést délután fel 1 órakor nyitotta meg Justh Gyula elnök s miután harmadszori olvasásban is megszavazzák a kiegészítési javaslatokat, egy óra tájban az elnök fölüggeszti az ülést, hogy kisorsolják az összeférhetlenségi bizottságot Szentiványi Gábor összeférhetlenségi ügyében.

Ennek megtörténte után áttérnek az interpellációkra.

Az első interpelláló Farkasházy Zsigmond volt, aki a házzsabályrevízió ügyében interpellálja a miniszterelnököt. Az interpelláló helyteleníti a házzsabályrevíziót, mert szerinte arra semmi szükség nincs. (Ellentmondás) Kéri a miniszterelnököt, hogy nyilatkozzék a dologban.

Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban válaszol az interpellációra s kijelenti, hogy a házzsabályrevízióra igenis szükség van az idegen, hazafiatlan elemek pusztító munkájának megállításáért. A házzsabályrevíziót különben nem a kormány, hanem a koalíciós pártokkal együttesen az elnökség terjeszti be a közeli napokban s elintézésének sürgössége kívánatos. Kéri a Házat, hogy interpellációját vegye tudomásul.

A Ház a miniszterelnök interpellációját tudomásul veszi.

Ezután Visontai Soma az adóreform ügyében intéz a miniszterelnökhez, mint pénzügyminiszterhez interpellációt. Szóló azt mondja, hogy az új adóreformot nem a kellő megfontolás alapján csinálták s még az előzetes megbeszélést is mellőzték. Az új adóreform rejtett adóemelést tartalmaz és szinte kétszeresre emeli a közép-osztály és a városi lakosság adóterheit.

Wekerle Sándor miniszterelnök Visontainak is rögtön felel s kijelenti, hogy a kormány távol áll az adó emelésétől, mert az adó megállapítását független közvegekre bizza. Természetes azonban, hogy

az új törvény arra törekszik, hogy az adó alól való jogtalan kibuvásokat megátolja.

Ugy Visontai, mint a Ház, a miniszterelnök válaszát tudomásul veszi.

Wekerle Sándor pótlólag még kijelenti, hogy az új törvény szerint az adó-kivető bizottságokban minden társadalmi osztály képviselve lesz.

Mezőfi Vilmos a belügyminiszterhez intéz interpellációt, amelyben sürgeti az általános választói jogot.

Az interpellációt kiadják a belügyminiszternek.

Végül Maniu Gyula a pánádi vérengzés ügyében interpellálja a belügyminisztert s az ő interpellációját szintén kiadják a miniszternek.

A házzsabályrevízió.

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A házzsabályrevízió ügyében tegnap este tartott értekezleten elfogadták a revízió tervezetét, amelyet Justh Gyula házelnök közös pártkonferencia elé terjeszt. Ma délután 5 órakor a házzsabályrevízió dolgában Justh Gyula, Apponyi Albert, Andrássy Gyula gróf, Návay Lajos, Ugron Gábor és Holló Lajos ismét tanácskozást tartanak.

Az új horvát kormány Zágrábban.

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rauch Pál báró horvát bán az új osztályfőnökök és főispánok kíséretében ma reggel 8 órakor Zágrábra utazott, ahová 2 óra 17 perckor ér. Az új kormányt a városi hatóság, a hadtestparancsnok s a káptalan tagjai fogadják a pályaudvaron. A hatóság minden intézkedést megtett, hogy az esetleges rendezavarásokat megátolja.

Itt említjük meg, hogy a király eszéki főispánna báró Rajasich Vladimirt nevezte ki.

Beteg politikusok.

Budapest, január 15. (A „Torontál” ered. távirata.) Most egyszerre három politikus is betegnek fekszik. A betegek: Rakovszky István alelnök, Josipovich Inre horvát miniszter és Szerényi József államtitkár, akik mind súlyos influenza miatt kénytelenek az ágyat őrizni.

Kisiklott vonat.

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A rákosi rendező pályaudvaron egy 18 kocsiból álló tehervonat kisiklott. Emberben nem esett baj, azonban az összes kocsi megrongálódott. A kár mintegy 200 ezer korona.

Határidő-üzel.

Budapest, január 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	— — — —
Buza októberre 1908.)	22 52 — —
Rozs (áprilisra 1908.)	21 40 — —
Rozs októberre 1908.)	18 52 — —
Zab (áprilisra 1908.)	16 48 — —
Tengeri (májusra 1908.)	13 96 — —

Szerkesztői üzenetek.

Omikron. (Jano szerelme.) Nem közölhető.
E. N. (Levél a falumból.) Nem üti meg a mértéket.
Pályázó. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület nyelvkönyvére kintűzött határidő május elsője.

HIRDETÉSEK
FELVÉTELEK A
„TORONTÁL”
KIADÓHIVATALÁBAN.

M e g h i v ó,

a „Beodra-Karlovai takaré- és előleg-szövetkezet“ Beodrán
az intézet helyiségeiben 1908. február 2-án délelőtt 10 órakor megtartandó

XXI. RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

Napirend:

1. Három jegyzőkönyvi hitelesítő választása.
2. Az igazgatóság évi jelentése és a zárszámadások előterjesztése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése és a felmentvény megadása.
4. Elnök, vezérigazgató, igazgatóság és a felügyelő-bizottság megválasztása.
5. Az intézet meghosszabbítása iránti határozathozatal.
6. Netáni indítványok.

Beodra, 1908. január 11.

Lutgé Sándor, elnök.

Jegyzet: a) Az alapszabályok 24. §. szerint csak azon részvényesek bírnak a közgyűlésen szavazati joggal, akiknek részvényei 14 nappal a közgyűlés előtt a részvénykönyvben neveikre lettek írva.

b) Haszon felosztási javaslat: 3000 K — fill. tartalékra,
3600 „ — „ osztalékra à 15 K
56 „ 85 „ új számlára átvitelre
3656 K 85 fill.

A „Beodra-Karlovai takaré- és előleg-szövetkezet“ 1907. évi záró-számadásai.

Vagyon.	Mérleg-számla.		Teher.		
	K	f	K	f	
Pénztári készlet	5185	50	Részjegy-tőke	24960	—
Váltó kölcsönök	204732	—	Takarék betétek	168455	11
Leltár, berendezés	190	29	Föl nem vett osztalékok	295	80
Osztrák-Magyar banknál giro számlán	588	88	Visszleszámitolási hitel	10000	—
			Átmeneti kamatok	328	91
			Nyeremény áthozat 1906. évről	23	03
			Folyó évi tiszta nyeresmény	6633	82
	210696	67		210696	67

Kiadás.	Üzleteredmény-számla.		Bevétel.		
	K	f	K	f	
Betéti kamatok	7001	01	Kamat jövedelem	17111	57
Betéti kamat-adó	700	10	Vegyes bevételek	402	42
Üzleti adó	669	26	Korábban leirt követelésekből befolyt	3000	—
Visszleszámitolási kamat	862	95	Nyeremény áthozat 1906. évről	23	03
Kezelési költség	1261	93			
Fizetések	3124	92			
Veszteség leírás	260	—			
Nyeremény áthozat 1906. évről	23	03			
Folyó évi tiszta nyeresmény	6633	82			
	20537	02		20537	02

Beodra, 1908. évi január 11. napján.

„Beodra-Karlovai takaré- és előleg-szövetkezet“.

(88—1.1)

Grifaton György, pénztáros.

Lutgé Sándor, vezérigazgató.

Forgách Miklós, könyvelő.

A z i g a z g a t ó s á g:

Spitzer Ignác,

Mohaupt Ádám,

Szloboda Mihály,

Gzuczity Danilo.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

A f e l ű g y e l ő - b i z o t t s á g:

Havlik József.

Herodek Károly.

Schön Vendel.

143/1908. sz.

A pancsovai szolgabírószágtól.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött dolovai községi segédjegyzői állásra ezenel pályázatot nyitok.

Ezen állással évi 800 kor. fizetés, 300 kor. államségély és 120 kor. lakbér élvezete van egybekötve.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi január 31-ig a pancsovai szolgabírószághoz nyujtsák be.

A választás napját később fogom kiüzni.

Pancsova, 1908. évi január 11.

Főszolgabíró távol:

Dr. Tóth Béla,

tb. főszolgabíró.

86—2.2

NYOMDÁSZ-
TANULÓNAK

egy jó családból való
fiu azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadó-
hivatalában.

52—x.3

6031/190. kig. sz.

85—2.2

Pályázati hirdetmény.

Jarkovác (Torontálm., vasútállomás) községben megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kérvényüket, minősítésüket igazolva, 1908. évi február hó 15-ig hozzám nyujtsák be. Az orvos fizetése 2400 kor., nappal látogatásért 40 fill., éjjeli látogatásért 80 fill. és a husszemle után szedhető díjak.

A jarkováci orvos vasuti orvos szokott lenni, miért is ezen állás a megválasztottnak kilátásba helyeztetik.

A megválasztott orvos köteles a megyei községi és körorvosi nyugdíj-intézetbe belépni.

Antalfalva, 1908. évi január hó 12.

Zsiros,
főszolgabíró.